

Ministerie van Buitenlandse Zaken (Beyen) aan 1) hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) en 2) minister zonder portefeuille (Luns), 22 juni 1954

Alleen voor 2):
Van Blom voor Luns

Alleen voor 1):

In Ministerraadsvergadering van 15 dezer werd ingestemd met voornemen van Minister Luns om tijdens verblijf in Djakarta te bespreken mogelijkheid om bij jongste infiltratiepoging Nieuw-Guinea gevangengenomen Indonesische militairen uit te wijzen teneinde deze kwestie op zo rustig mogelijke wijze af te wikkelen, hetgeen, naar wordt aangenomen, Indonesiërs welkom zal zijn. Daartegenover wil Minister Luns trachten te bevorderen dat de Indonesische Regering zorg draagt eindelijke vrijlating der APRA-arrestanten.

Voor 1) en 2):

De positie van de Indonesische militairen, die in Nieuw-Guinea gevangen werden genomen, is nader volkenrechtelijk beoordeeld. Onderstaand volgen de voornaamste conclusies.

Uitgaande van de veronderstelling, dat door de Indonesische Regering aan de infiltranten geen opdracht werd verstrekt tot infiltratie, casu quo de Indonesische Regering deze actie niet heeft bekrachtigd en in de toekomst ook niet zal bekrachtigen, hebben de militairen geen aanspraak op bijzondere volkenrechtelijke status. Mocht blijken dat ondergeschikten op gezag van hun commandant in dwaling verkeerden dat zij op order van de Indonesische Regering handelden, dan kan enkel feit van deze dwaling geen immuniteit ten aanzien van de Nederlandse jurisdictie verschaffen. De Indonesische militairen zouden dan ook kunnen worden berecht krachtens normale Nederlandse wettelijke voorschriften. Zij kunnen voor de burgerlijke rechter in Nieuw-Guinea worden gedaagd. Aangezien zij geen aanspraak kunnen maken op de status van krijgsgevangenen, kunnen betrokkenen worden gedetineerd op voet van de normale in Nieuw-Guinea geldende wettelijke voorschriften. De status van krijgsgevangene is namelijk slechts mogelijk in geval van oorlog of gewapend conflict. Geen van beide gevallen doet zich voor, indien althans wordt aangenomen dat de Indonesische Regering niet met haar verantwoordelijkheid de actie zal dekken. Overigens kan Indonesië volkenrechtelijk voor de actie aansprakelijk worden gesteld, ook al gaf de centrale overheid geen opdracht tot deze actie.

De Nederlandse Regering heeft, volkenrechtelijk gezien, de keuze tussen

1. infiltranten zelf berechten of
 2. hen uitwijzen en hun berechtiging, zo daartoe termen zijn, over te laten aan de RI.
- Dit laatste sluit in, dat de Nederlandse autoriteiten betrokkenen van strafvervolgning zouden moeten ontslaan. Dit is mogelijk aangezien in Nederland zogenaamde opportuniteitsbeginselen gelden. Het niet-vervolgen van personen tegen wie ernstige verdenking bestaat, dient evenwel terdege verantwoord te zijn, waarbij ook gedacht moet worden aan de verantwoordelijkheid tegenover de Staten Generaal. In dit verband is het van belang, dat rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid, dat betrokkenen slechts door de Indonesische Regering zullen worden gestraft wegens krijgstuchtinge overtreding en zelfs dat het motief, dat betrokkenen op bevel handelen, aanleiding kan zijn tot ontslag van vervolging. Daarbij is dan nog buiten beschouwing gelaten dat de Indonesische Regering zelfs de belofte van bestraffing, wegens aanranding van het frontgebied van een bevriende

staat, niet zal willen geven dan wel dat de rechter hen zal vrijspreken op grond van het Indonesische standpunt, dat Indonesië het Nederlandse gezag op Nieuw-Guinea niet als wettig beschouwt.

Alleen voor 1):

Ik stelde Luns telegrafisch van voorgaande op de hoogte en adviseerde ten aanzien van vrijlating en terugzending van infiltranten vooralsnog geen bindende toezeggingen te doen zolang geen betrouwbare aanwijzingen bestaan dat de Indonesische Regering bevredigend zal reageren op het Nederlandse protest en de daarbij gestelde eisen (vide ons 140).

Alleen voor 2):

In verband met de bovenstaande moge worden geadviseerd tot terughoudendheid op het punt van toezeggingen inzake het terugzenden van infiltranten, zo lang niet beschikt wordt over betrouwbare aanwijzingen dat de Indonesische Regering bevredigend zal reageren op het Nederlandse protest en de daarbij gestelde eisen (inlichtingen nopens maatregelen ter bestraffing van de schuldigen en ter voorkoming van herhaling).